

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

**«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
НАУКИ І ОСВІТИ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»**

ВИПУСК 52

31 жовтня 2019 р.

м. Переяслав

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

Рада молодих учених університету

Матеріали

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
**«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
НАУКИ І ОСВІТИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»**

31 жовтня 2019 року

Вип. 52

Збірник наукових праць

Переяслав – 2019

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ВЫСШЕЕ УЧЕБНОЕ ЗАВЕДЕНИЕ
«Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет
имени Григория Сковороды»

Совет молодых ученых университета

Материалы
Международной научно-практической интернет-конференции
**«ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ
НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ»**

31 октября 2019 года

Вып. 52

Сборник научных трудов

Переяслав – 2019

УДК 001+37(100)

ББК 72.4+74(0)

Т 33

Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. – Переяслав, 2019. – Вип. 52. – 480 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Коцур В.П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Базалук О.О. – доктор філософських наук, професор

Воловик Л.М. – кандидат географічних наук, доцент

Дашкевич Є.В. – кандидат біологічних наук, доцент (Білорусь)

Доброскок І.І. – доктор педагогічних наук, професор

Євтушенко Н.М. – кандидат економічних наук, доцент

Кикоть С.М. – кандидат історичних наук (відповідальний секретар)

Руденко О.В. – кандидат психологічних наук, доцент

Садиков А.А. – кандидат фізико-математичних наук, доцент (Казахстан)

Склярєнко О.Б. – кандидат філологічних наук, доцент

Халматова Ш.С. – кандидат медичних наук, доцент (Узбекистан)

Збірник матеріалів конференції вміщує результати наукових досліджень наукових співробітників, викладачів вищих навчальних закладів, докторантів, аспірантів, студентів з актуальних проблем гуманітарних, природничих і технічних наук.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність фактів і посилань несуть автори публікацій.

©Автори статей

©Рада молодих учених університету

©ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди

ПСИХОЛОГІЯ / ПСИХОЛОГИЯ

УДК 338.482.22

Світлана Булгакова, Дар'я Денисенко, Ольга Любчук
(Маріуполь, Україна)

ПРОБЛЕМА СТАНОВЛЕННЯ ЗДАТНОСТІ ДО УПРАВЛІННЯ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМУ

Управлінська діяльність фахівця з туризму характеризується якісними параметрами, яка виконується із різною ефективністю. Це визначається багатьма факторами, але в першу чергу залежить від тих особистісних і професійних якостей фахівця, необхідність якої визначається змістом і характером управлінської діяльності. Головними факторами її ефективності виступають специфічні управлінські здібності фахівця з туризму.

Ключові слова: здатність до управління, фахове становлення компетентностей, фахівці з туризму, управлінський потенціал, особистісні якості.

The managerial activity of a tourism specialist is characterized by qualitative parameters, which are performed with different efficiency. This is determined by many factors, but in the first place depends on those personal and professional qualities of a specialist, the need for which is determined by the content and nature of management activities. The main factors of its effectiveness are the specific managerial skills of a tourism specialist.

Key words: ability to manage, professional development of competences, specialists in tourism, managerial potential, personal qualities.

Постановка проблеми. Особистість керівника, його досвід, ділові та характерологічні особливості грають провідну роль в управлінні організаціями. Деякі якості управлінця, які потрібні для ефективної діяльності керівників виробництва, можуть бути недостатньо сформовані, або зовсім не розвинені. Проблема прояву і становлення під час фахового навчання здатності до управління у майбутніх фахівців з туризму вивчена недостатньо і потребує подальших досліджень.

Метою статті є вивчення особливостей становлення здатності до управління як складової управлінського потенціалу у студентів спеціальності «Туризм».

Аналіз останніх публікацій. Теоретичні та методичні засади підготовки фахівців для сфери туризму у своїй праці розглядає В.К. Федорченко[1]. Дослідженням управлінського потенціалу та його складових займається В.В. Шпалінський[2]. У своїх працях О.К. Любчук вивчає теоретико-методологічні основи механізму управління[3], а також проблеми підвищення якості фахової підготовки студентів спеціальності «Туризм»[4].

Виклад основного матеріалу. Галузь туризму є однією з складових сфери обслуговування, діяльність фахівців якої спрямована на надання різноманітних послуг для задоволення потреб споживачів. Дана сфера є провідною складовою для розвитку сучасної економіки, зокрема третинного сектору. Дана галузь стрімко розвивається, тому все більше потребує високо компетентних фахівців, які мають спеціальну підготовку і спроможність відкрити малі підприємства (турфірми) та організувати їх діяльність на задовільному рівні. Тому дане дослідження спрямоване на виявлення особливостей формування управлінського потенціалу, зокрема його складової – здатності до управління.

Для успішного вирішення всього розмаїття завдань з обслуговування гостей персоналу туристичних закладів необхідно володіти професійними знаннями й постійно їх удосконалювати. Крім того, сучасний фахівець з туризму повинен володіти не тільки системою знань, умінь та навичок, але й організаторськими та управлінськими здібностями, здатностями до розв'язання проблем підвищення продуктивності та ефективності праці, конкурентоспроможності туристичного підприємства.

Завдання фахівця з туризму полягає в тому, щоб глибоко вивчити проблеми пропонування та споживання туристичних послуг, спроектувати систему управління, здатну забезпечити успіх і успішно її реалізувати. Він вільно орієнтується у великих обсягах інформації, комбінує різні варіанти відпочинку, орієнтується в особливостях перебування в певній країні, володіє високим ступенем особистої організованості, аналітичним складом розуму, гнучкістю мислення, здатністю до концептуалізації.

Згідно до нашого підходу ефективність прояву управлінського потенціалу повинна базуватися на сформованій професійній культурі. сформованість професійної культури є необхідною умовою для становлення висококваліфікованих фахівців у сфері обслуговування, зокрема в галузі туризму. Поняття професійної культура фахівця з туризму розглядається як результат володіння особистістю системою наукових та практичних знань, умінь та навичок, професійних якостей та цінностей фахівця з туризму, професійним мисленням, способом діяльності в сфері туристичного бізнесу та здатністю до творчої самореалізації у сфері професійної туристичної діяльності.

Професійна культура фахівця з туризму проявляється у поведінці фахівця у спілкуванні, технології розв'язання конфліктних ситуацій, організації діяльності, дотриманні управлінських вимог. Одним з головних аспектів діяльності фахівця з туризму є спілкування, яке виступає основним інструментом, методом, змістом діяльності майбутніх менеджерів туризму [5].

Вчені Г. Железовська, Т. Третякова вивчають професійну культуру як:

– сукупність професійних цінностей (аксіологічний компонент);

– ціль, спосіб, інструмент професійної діяльності (діяльнісний, технологічний компоненти);

– прояв особистості професіонала (особистісний компонент)[6].

Структура професійної культури включає наступні складові: професійно-організаційна та соціально-моральна (знання, вміння, ціннісні орієнтації, морально-вольові якості). Володіння системою знань, умінь та навичок має бути достатньо для успішного розв'язання професійних задач, що відповідають функціональним обов'язкам фахівця [7].

Відповідно до професіограми «Менеджер», розробленої С. Романовою [8], виділяються якості, які забезпечують успішність виконання професійної діяльності: високо розвинуті організаторські здібності; комунікативні здібності, вміння управляти собою, здатність формувати і розвивати ефективні робочі групи; здатність вирішувати проблеми в короткі терміни; добре розвинені аналітичні здібності; високий рівень понятійного мислення. Також виділяються особистісні якості, серед яких: вміння прогнозувати ситуацію, впевненість в прийнятих рішеннях. До професійно важливих якостей менеджерів туризму відносять: високий рівень самоконтролю, комунікабельність, готовність до співробітництва, впевненість у собі, емоційну врівноваженість. Керівник може приймати зважені та раціональні рішення тільки тоді, коли він знає реальний стан справ, активно взаємодіє зі своїми підлеглими, спирається на них. Все це можливо лише при розвитку в собі комунікабельності, товарищескості[9].

Перспективою подальших досліджень є вивчення особливостей становлення професійної культури майбутніх фахівців з туризму в процесі навчання та проведення порівняльного аналізу особливостей впливу сформованості-несформованості професійної культури на становлення здатності до управління.

Для досягнення поставленої мети було проведено дослідження для діагностики сильних і слабких сторін керівника. У дослідженні приймали участь 60 респондентів: 1 курс у кількості 15 студентів, 2 курс – 15 студентів, 3 курс – 15 студентів, 4 курс – 15 студентів. Вивчалися особливості сформованості складових управлінського потенціалу, зокрема здатності до управління. До них К. Помазан і В. Шпалінський віднесли здатність до саморозвитку, здатність творчо вирішувати проблеми, наявність чітких особистих цінностей, вміння управляти собою та впливати на людей. Психодіагностичним інструментарієм слугувала методика М. Вудкока і Д. Френсіса.

Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації

Проведений аналіз результатів дослідження дозволив виявити, що до сильних сторін керівника можна віднести наступні (рис. 1):

– отримані результати показали значний вплив освітнього процесу на формування сильних сторін керівника у фахівців з туризму, зокрема сформованість здатності творчо вирішувати проблеми: 11% респондентів – у 1 курсу, 19% респондентів – на 2 курсі, 38% респондентів – у 3 курсу, 58% респондентів – на 4 курсі;

– вплив освітнього процесу на наявність чітких особистих цінностей відбувається наступним чином: 9% респондентів – на 1 курсі, 15% респондентів – на 2 курсі, 39% респондентів – на 3 курсі, 54% респондентів – на 4 курсі;

– сформованість вміння управляти собою виявлена у наступній кількості респондентів: 10% респондентів – на 1 курсі, 18% респондентів – на 2 курсі, 41% респондентів – на 3 курсі, 60% респондентів – на 4 курсі.

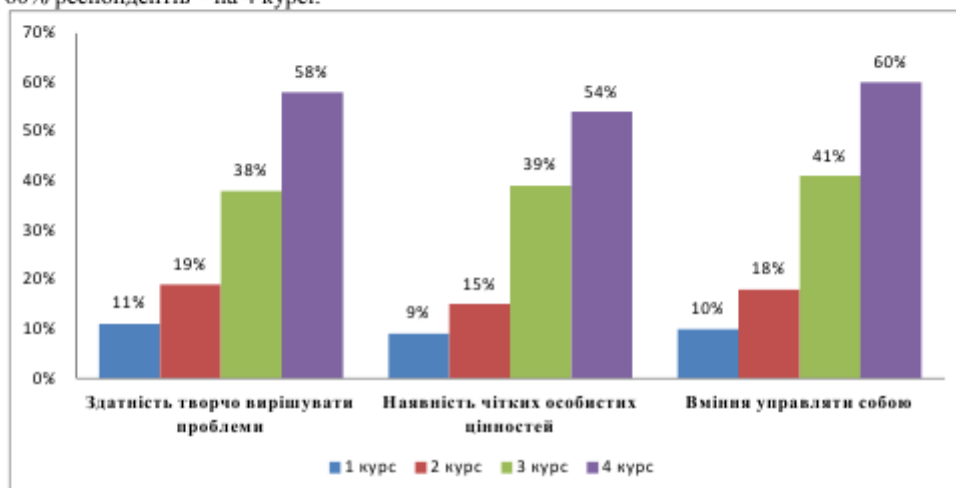

Рис.1. Результати дослідження сильних сторін у студентів спеціальності "Туризм"

Проведений аналіз результатів дослідження дозволив виявити, що до слабких сторін керівника можна віднести наступні (рис. 2):

– зупинка в саморозвитку вивчалася відповідно до курсу навчання і виявилася наступним чином: у 42% респондентів на 1 курсі, у 21% – на 2 курсі, у 17% - на 3 курсі, у 6% – на 4 курсі;

– вплив освітнього процесу на мінімізацію невміння впливати на людей серед студентів виявився наступним чином: у 37% респондентів на 1 курсі, у 25% - на 2 курсі, у 19% - на 3 курсі, у 8% - на 4 курсі;

– отримані результати щодо відсутності якостей наставника у студентів за роками навчання показали наступне: 46% респондентів – на 1 курсі, 26% - на 2 курсі, 15% - на 3 курсі, 7% - на 4 курсі.

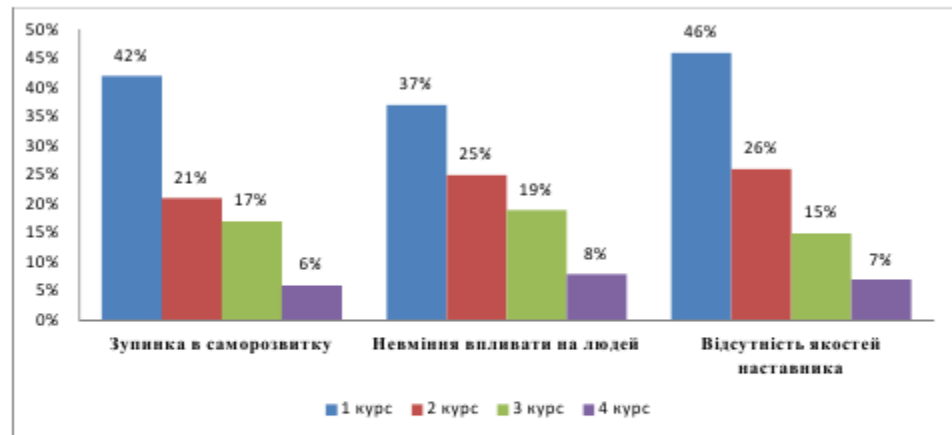

Рис.2. Результати дослідження слабких сторін у студентів спеціальності "Туризм"

Висновки. Проведене дослідження становлення здатності до управління у процесі фахового становлення майбутніх фахівців з туризму підтвердило нашу гіпотезу. Констатовано вплив фахової підготовки, яка проводилася за освітньою програмою «Туризм» на становлення управлінського потенціалу, зокрема складових здатності до управління у майбутніх фахівців з туризму. Фахова підготовка ефективно впливає на формування таких сильних сторін керівника, як здатність творчо вирішувати проблеми (сформовано у 11% студентів 1 курсу і у 58% на 4 курсі), наявність чітких особистих цінностей (у 9% студентів на 1 курсі і у 54% на 4 курсі), вміння управляти собою (у 10% студентів на 1 курсі і у 60% на 4 курсі). Крім того фахова підготовка за освітньою програмою сприяє зменшенню кількості студентів з проявом слабких сторін за роками навчання.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Федорченко В.К. Теоретичні та методичні засади підготовки фахівців для сфери туризму : монографія / за ред. Н.Г. Ничкало – К. : Видавничий дім «Слово», 2004. – 472 с.
2. Шпалінський В.В. Психологія управління : [навч. посіб. для керівників навч. закладів, практик. психологів, учителів та вихователів] / В.В. Шпалінський, К.А. Помазан. – Х. : Вид-во «Ранок», 2002. – 128 с.
3. Любчук О.К. Теоретико-методологічні засади державного управління неперервною освітою в Україні та її регіонах : монографія / О.К. Любчук – Донецьк : СПД Куприянов В.С., 2010. – 395 с.
4. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Управління туристичною індустрією: методологія і практика»: збірник наукових праць. – Полтава: Видавництво ФОП «Мирон», 2018. – 2018. – 146 с., іл..
5. Модель И.М. Профессиональная культура политика (методологические проблемы) : автореф. дис. на получение науч. степени д-ра полит. наук / И. М. Модель. – Екатеринбург, 1994. – 47 с.
6. Железовская Г.И. Формирование профессиональной культуры будущих инженеров ландшафтного дизайна: задачи, условия, принципы [Электронный ресурс] / Г. И. Железовская, Т. А. Третьякова. – 2005. – Режим доступа: www.sgu.ru/faculties/physical/departments/itphysics/international2007/docs.
7. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; [гол. ред. В. Г. Кремень]. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
8. Романова Е.С. 99 популярных профессий. Психологический анализ и профессиограммы / Е.С. Романова. – 2-е изд. – СПб. : Питер, 2007. – 464 с.

<i>Ірина Шабельник</i> ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ САМОСТІЙНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ХУДОЖНЬО-МОВЛЕННСВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	228
<i>Ігор Шарун, Ірина Бондар, Наталія Тіхонова</i> ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ОБІЗНАНОСТІ НАСЕЛЕННЯ З ПИТАНЬ АРТЕРІАЛЬНОЇ ГІПЕРТЕНЗІЇ	230
ПСИХОЛОГІЯ / ПСИХОЛОГІЯ	
<i>Світлана Булгакова, Дар'я Денисенко, Ольга Любчук</i> ПРОБЛЕМА СТАНОВЛЕННЯ ЗДАТНОСТІ ДО УПРАВЛІННЯ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМУ	233
<i>Яна Денисова</i> ПРОБЛЕМА ЛІДЕРСТВА В СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ	237
<i>Катерина Дозгар</i> СПЕЦИФІКА РОБОТИ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ	240
<i>Єлизавета Дяченко</i> ФЛЕГМАТИЧНИЙ ТИП ТЕМПЕРАМЕНТУ ТА СПОСОБИ ЙОГО ОПАНУВАННЯ	243
<i>Галина Невсїкіна</i> ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ	245
<i>Людмила Прокоф'єва</i> ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГА В СУЧАСНИХ УМОВАХ	249
<i>Руслан Рошкан</i> РОЛЬ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІ ФАХІВЦІВ	252
<i>Вікторія Тарасенко</i> ВПЛИВ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ НА СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ	254
<i>Наталія Тимошенко, Світлана Терентьєва, Ольга Любчук</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ЗДАТНОСТІ ДО УПРАВЛІННЯ У СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «СОЦІАЛЬНА РОБОТА» ДВНЗ «ПРИАЗОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»	257
<i>Аліна Трушкіна</i> МЕЛАНХОЛІЙНИЙ ТИП ТЕМПЕРАМЕНТУ: МОЖЛИВОСТІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	260
ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ / ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ	
<i>Алла Аносова</i> МАЙНДМЕПІНГ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ СПОСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ	264
<i>Владислав Антолюк, Світлана Антопенко</i> ОГЛЯД АВТОМОБІЛЬНОГО ІоТ	266
<i>Антон Бабаян</i> РОБОТОТЕХНІКА НА БАЗІ ARDUINO: ПРОЕКТИ РОЗРОБЛЕНІ ДЛЯ НАВЧАННЯ РОБОТОТЕХНІКИ	269
<i>Артем Жуков, Галина Козуб</i> РОЗРОБКА МОБІЛЬНОГО ДОДАТКУ ЗА ДОПОМОГОЮ МОВИ ПРОГРАМУВАННЯ KOTLIN ТА СЕРВІСУ FIREBASE	273
<i>Shahlo Olimova</i> ANALYSIS OF METHODS OF MODELING OF ENTERPRISE AUTOMATED MANAGEMENT SYSTEMS	276
<i>Shahlo Olimova</i> INFORMATION SECURITY, ITS IMPORTANCE AND DIRECTIONS	279
<i>Shahlo Olimova</i> INTRODUCTION OF WIRELESS NETWORKING TECHNOLOGIES IN OUR COUNTRY	282

Материалы Международной научно-практической интернет-конференции «Тенденции и перспективы развития науки и образования в условиях глобализации»: Сб. науч. трудов. – Переяслав, 2019. – Вып. 52. – 480 с.

Ответственность за грамотность, аутентичность цитат, правильность фактов и ссылок, достоверность материалов несут авторы публикаций. Перепечатка и воспроизведение опубликованных в сборнике материалов любым способом разрешается только при ссылке на «Тенденции и перспективы развития науки и образования в условиях глобализации».

Материалы научно-практической интернет-конференции размещены на сайте: <http://confscientific.webnode.com.ua>

Составители: С.Н.Кикоть, И.В.Гайдаенко
Верстка и дизайн: И.В.Гайдаенко

Адрес оргкомитета и редколлегии:
ул. Сухомлинского, 30 (к. 100),
г. Переяслав,
08401, Киевская обл., Украина
тел. +380930569496,
сайт: confscientific.webnode.com.ua